

... on tal alus kriminaalasi algatada.

Rahvussuhete minister Andra Ve-

... maaratava Etakonna Iraktsiooni esi-
mehe Tiit Tammsaare arvates teeks ik-
ka südame täis küll, kui keegi tuleb si-

mine ei rikkunud kellegi perekonna ja
eraelu puutumatus.

KRISTI MALMBERG

„Eesti Päevaleht“, 22. VIII '97

Age Oks ja Toomas Edur Estonia laval

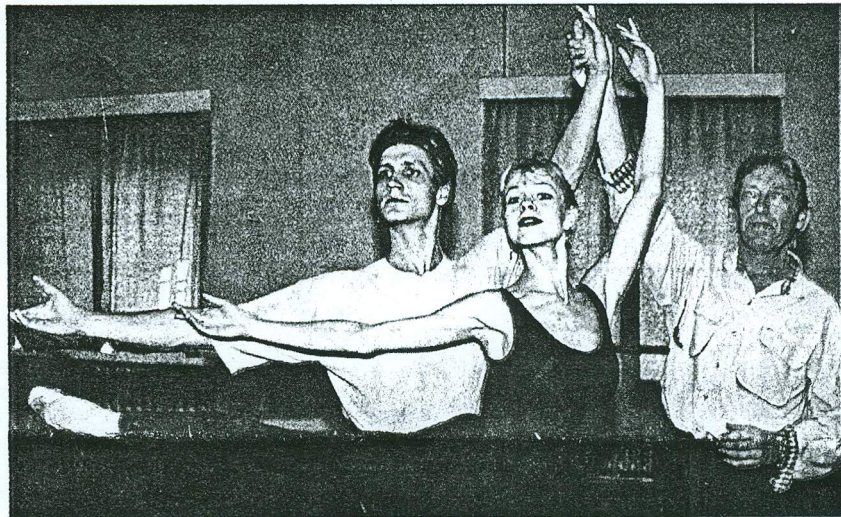
Eile alustas Estonia Teatris proove Euroopas suurt edu saavutanud balletipaar Age Oks ja Toomas Edur.

Estonia hooaja avab 19. septembril Tšaikovski balleti „Uinuv kaunitar“ uuslavastus, mille Marius Petipá koreograafia järgi toob lavale Tallinna Balletikooli direktor Enn Suve. Esietendusel ning 21. ja 26. septembril tantsivad peaosades külalisena Oks ja Edur.

„Uinuva kaunitari“ kolmas vaatus oli 1988. aastal Oksa–Eduri diplomilavastuseks Tallinna Balletikoolis. 1990. aastal Ameerikas Jacksoni konkursil tõi *pas de deux* „Uinuvast kaunitarist“ neile parima paari tiitli, sellele järgnes tööpakkumine English National Ballet' trupis. Sellest ajast pole Oks–Edur täis-õpilastele esinemas Estonias esinenud.

Loe lk 8

EPL

Age Oks ja Toomas Edur eile õhtul esimeses tantsuproovis lavastaja Enn Suvega.

MARKO MUMM

Armunud nii elus kui laval

Aurora ja Printsia duett on

Age Oksa ja Toomas Eduri visiitkaart

Teisipäeval saabusid Tallinna inglise balleti staarid Age Oks ja Toomas Edur, eile õhtul oli esimene tantsuproov Tšaikovski balletiga "Uinuv kaunitar", mis esietendub Estonias 19. septembril.

Abikaasadele on printsess Aurora ja prints Désiré rollid okasroosikese ainelises muinasjuttballetis olnud etapilise tähtsusega. Esimene kokkupuude oli balletikooli diplomilavastuses, 1990. aastal Ameerikas Jacksoni konkursil tõi pas de deux "Uinuvast kaunitarist" parima paari tiitli, millele järgnesid tööpakkumised Ameerikasse, Saksa- ja Inglismaale. Paar aastat tagasi said nad Inglismaal erakordselt hea kriitika osalisteks ja nimetati "Uinuva kaunitari" sobivaimateks osatäitjateks.

Sellest aastast jätkavad Age Oks ja Toomas Edur Inglismaal tööd vabakutselistena. See võimaldab võtta vastu pakkumisi Saksa-, Šoti- ja Inglismaale, Tšiilisse, Jaapanisse. Balletimaailma pealinnade vahele mahub ka Baltic Cresco Investeerimisgrupi sponsoreeritud viibimine Tallinnas – proovid ja kolm etendust Estonia teatris.

"Uinuv kaunitar" on lüüriline ballett, kas tunnete end kindlamana just selles valdkonnas?

Age Oks: "Nüüd tahaks juba midagi tõsisemat teha. Siiani on olnud põhiliselt klassikalised muinasjuttballetid. See ei tohiks stambiks kujuneda. Ma ise naudin rohkem just draamaatilisemaid rolle."

Minu imestuse peale selgitab Toomas, et kiputakse jah välimuse järgi stampe tekitama – kui on heledad pikad juuksed, olgu lüürilised rollid.

Millised on teie töömeetodid lavastajatega?

Toomas Edur: "Me oleme küllalt avatud. Ei hakka suruma oma arvamust peale. Sellepärast meeldib ka koreograafidele meiega töötada. Vene staaridel oli komme öelda, et nii ei tule välja, teeme ainult minu moodi. Läänes läheb see vähestel läbi."

Age Oks ja Toomas Edur
Tšaikovski balletis "Uinuv kaunitar"
19., 21. 26. septembril
Estonia teatris

Mis on praegu juhtivateks balletimaadeks? Kuulus Peterburi ballett oli vähemalt aasta tagasi kuuldavasti küll madal seisus?

Toomas Edur: "Praegu on Peterburi ballett jälle üks maailma tugevamaid. Eelmise aasta oli veel üleminekupeeriode. Praegune direktor ütleb, et ta on vist ainsana maailmas sellises olukorras, et tal on liiga palju noori häid tantsijaid. Hiljuti oli Peterburi ballett Londonis neli nädalat kestvatel külalisetendustel ja nii sooja vastuvõttu pole seal ammu nähtud."

Muusikas on vene kool nii tehnilises kui emotsionaalses mõttes hoopis midagi muud kui lääne kool. Kuidas on balletiga?

Age Oks: "Vene kool on palju vabam ja emotsionaalsem. Läänes loetakse liiga palju muusikat – lihtsalt üks-, kaks-, kolm-rütmis. Palju on automaatset, korrektset tantsuõpetamist."

Eestis on olnud alati vene kool?

Age Oks: "Jaa, aga meie õpetaja Tiit Randviir, kes töötas pikka aega Viinis, tõi ka Lääne mõjutusi. See oli puhtalt õpetajate endi initsiatiiv."

Milline on baleriini koht inglise ühiskonnas?

Toomas Edur: "Reabaleriini palk 250 naela nädalas on Inglismaa keskmine, solistid on aga kõvasti üle."

Nüüd olete vabakutselised, kas tööd on rohkem või vähem kui trupi koosseisus?

Age Oks: "Üks aasta tegime kuninglikus balletis 90 etendust, see oli väga suur koorumus, iga päev proovid, ka etenduse päeval, või siis kaks etendust päevas. Nüüd on jälle raskem emotsionaalses mõttes, peame endast maksimumi andma, nii-öelda "ennast müü-

Eile õhtul Estonia Teatris "Uinuva Kaunitari" esimeses proovis: balletipaar Age Oks ja Toomas Edur ning lavastaja Enn Suve. MARKO MUMM

ma". End kokku võtta on raskem, sest kindlat proovigraafikut ega repetiitorit enam pole. Innustame teineteist ise," naeratavad abikaasad ja partnerid.

Balleti renomee maailmas?

Üsna kõikuv. Rohkem peetakse modernantsu truppe, need on odavamad ülal pidada ja ei vaja nii täiusliku tehnilise ettevalmistusega tantsijaid. Aga linnale peetakse muidugi suureks auks omada klassikalise balleti trupi.

Kuidas jaotuvad baleriinide honorarid?

Tippkõulastele makstakse La Scalas etenduselt 7000–15 000 dollarit etenduselt, alla 5000 ei maksta, aga lähed kuskile Taiwani – on hinnad hoopis teised, näiteks 1500 dollarit. Praegu liigub ringi palju häid vene tantsijaid, kes tõmbavad hinnad alla.

Kas teil on ka mingi alammäär, millest allapoole lihtsalt lavale ei lähe?

"On küll. Aga see ei kehti Eesti kohta. Siia tahame ikka tulla, teha kas kontsertõhtu, või ootame, et meile midagi lavastataks," suhtub Toomas Edur missioonitundega eesti balletti.

"Alati ikka ütleme mujal maailmas, et oleme Eestist," naerab Age, "ainult, et paljud ei tea, kus see on."

HEILI VAUS

Tšaikovski klassikalise balleti "Uinuv kaunitar" lavastab Estonia Teatris Marius Petipá koreograafia järgi Enn Suve:

"Tšaikovski balletid on maailmas ühed populaarsemad. Age ja Toomas on oma naturilt neile väga sobivad ja mujal läbi löönud ka "Pähklipurejas" ja "Luikede järves". Age oma siiruse, õrnuse ja noorusega on nii sensitiivselt kui välimusest Aurora tege-laskuju jaoks sama ideaalne kui Kaie Kõrb dramaatilisemate Carmen'i või Kleopatrana. Nii Aurora esimese vaatuse noorus (16-aastane) kui okasroosike muinasjutu hea ja kurja võitlus ning armastuse võit kurjuse üle tulevad nende osatäitjate vahendusel väga tõetruult esile. Publik (ka kõige karmimad kriitikud – väikesed lapsed) saab neisse jäägitult uskuma." Siinjuures lisab Toomas Edur, et ega olulisim pole osatäitja noorus, vaid justhingesugulus rolliga. "Rolli aristokraatus ja õrnus, (Toomas teeb ideaalbaleriinliku ülla žesti) võib paista ka suhteliselt vana baleriini silmist," rõhutab Toomas Edur baleriini miimikat.

Age Oks: "Minu üks lemmikrolle Aurora pakub väga erinevaid võimalusi. Esimese vaatuse noor neiu on lapselik ja naiivne, teises vaatuses on unenäostseenid ja kolmandas küps naine oma õnne tipul."

Lavastaja Enn Suve.

MARKO MUMM